

2014-02-17

VERKSAMHETSBERÄTTELSE 2013

Riskkollegiets syfte är att verka för ökad kunskap i frågor som inbegriper risker. Styrelsens har till följd av detta preciserat följande mål för verksamheten inom risk- och säkerhetsområdet:

- Främja kunskaps- och erfarenhetsutbyte mellan sektorer och vetenskapliga discipliner.
- Effektivisera kommunikationen mellan lekmän, forskare, experter och beslutsfattare.
- Verka för tillkomsten av välunderbyggda beslutsunderlag.
- Stimulera forskning inom området och då främst tvärvetenskaplig sådan.
- Initiera kritisk diskussion och framsyn om risk- och säkerhetsfrågor.
- Främja internationellt samarbete.

Styrelsen bestämde 2013 att verksamhetsberättelsen bör omfatta samma tidsperiod som den ekonomiska redovisningen.

Styrelsens sammansättning

<i>Ordförande</i>	Synnöve Sundell-Bergman (mandat till 2014)
<i>Vice ordförande</i>	Björn Nevhage (mandat till 2015)
<i>Sekreterare</i>	Hanna Palmqvist (mandat till 2014)
<i>Kassör</i>	Olof Söderberg (mandat till 2014)
<i>Övriga ledamöter</i>	Per Wikman Svahn (webbredaktör) (mandat till 2014)

<i>Suppleanter</i>	Maria Feychting (mandat till 2014)
	Ingemar Lund (mandat till 2014)
	Inger Riesenfeld Örn (mandat till 2014)
	Lena Kecklund (mandat till 2014)
	Helen Håkansson (mandat till 2014)
	Åsa Szekely Björndal (mandat till 2014)

Revisorer

Sten Grapengiesser (mandat till 2014)
Anna Augustsson (mandat till 2014)

Revisorssuppleanter

Stina Alriksson (mandat till 2014)
Marcus Abrahamsson (mandat till 2014)

Valberedning

Ullrika Sahlin (sammankallande) (mandat till 2015)
Kerstin Eriksson (mandat till 2015)
Katja Hagström (mandat till 2015)

Sammanträden

Styrelsen har under år 2013 haft åtta protokollförda sammanträden enligt följande: 28 februari, 8 april, 14 maj (konstituerande möte), 17 juni, 5 september, 3 oktober, 18 november och 20 december.

Ekonomisk redovisning

Riskkollegiets ekonomiska ställning per den 31 december 2013 framgår av den ekonomiska redovisningen (se bilaga).

Riskkollegiets ekonomi inför det kommande året är god.

Riskkollegiets kansli sköts av Sigbladhs Ekonomi AB enligt upprättat avtal. Kollegiets kontaktperson där (i första hand Ann Isgård) svarar effektivt för löpande bokföring samt andra administrativa uppgifter.

Medlemmar

Den 31 december 2013 hade föreningen 234 betalande medlemmar. Under året har cirka 15 nya medlemmar tillkommit samtidigt som cirka 25 har utträtt eller avförts från medlemsregistret eftersom de trots påminnelser inte har betalat årsavgiften.

Årsavgiften för enskilda personer har varit 200 kronor, för studenter/doktorander 50 kronor.

Stödorganisationer

Offentliga organ, företag, föreningar och stiftelser som stödjer Riskkollegiets syften kan bli så kallade stödorganisationer. Tidigare har varje stödorganisation erbjudits att utse fem personer som betraktas som medlemmar i Riskkollegiet. Från och med 2014 är detta antal ändrat till tio personer. Stödorganisationer har inte rösträtt eller annat formellt inflytande i Riskkollegiet. Om stödorganisationen har minst 100 anställda är årsavgiften 10 000 kronor, för mindre organisationer 5 000 kronor.

I inledningen av 2013 fanns åtta stödorganisationer: Analysgruppen vid KSU (Kärnkraftsäkerhet och Utbildning AB), Elforsk AB, Livsmedelsverket, Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB), Naturvårdsverket, Smittskyddsinstitutet (Smi), Strålsäkerhetsmyndigheten (SSM) och Svensk Kärnbränslehantering AB (SKB). Under 2013 har Sveriges Civilförsvarsförbund (Civilförsvarsförbundet) tillkommit som stödorganisation och totalt har Riskkollegiet nu nio stödorganisationer. Ekonomiskt stöd från dessa – och gärna ytterligare organisationer – är avgörande för Riskkollegiets möjligheter att finansiera den basverksamhet som gör det möjligt att planera för arrangerandet av större seminarier kring väsentliga frågeställningar. Sådana större arrangemang kräver dessutom särskilda ekonomiska bidrag för att kunna genomföras.

Genomförda aktiviteter

Ett viktigt medel för att uppnå verksamhetens mål är att anordna seminarier kring väsentliga frågeställningar med anknytning till begreppet risk. Det ligger i sakens natur att planeringen av

seminarier ofta är tidskrävande och att genomförandet av planerna ofta ligger långt fram i tiden. Under 2013 har flera uppslag på framtida seminarier diskuterats i styrelsen.

Den 11 april anordnade Riskkollegiet seminariet *Svensk kärnkraft - är riskbilden förändrad, finns anledning till oro?* Upphovet till seminariet var Fukushima-olyckan och de stresstester som de svenska kärnkraftverken genomförde efter denna. Antalet deltagare på seminariet var cirka 100 personer. Seminariet bestod av tre sessioner (Vad är kärnkraft och vilka är riskerna?; Hur kontrolleras riskerna?; Kritiska synpunkter på kärnkraftsäkerhet och kärnkraftberoende) och avslutades med ett panelsamtal. Seminariet blev uppskattat och en video från seminariet finns tillgänglig på Riskkollegiets hemsida samt ett sammandrag av de presentationer som gavs på mötet.

Under 2013 anordnades två stycken regionala seminarier i Rättvik under ledning av föreningens tidigare ordförande Jan Olof Snihs. Första seminariet hölls den 31 januari tillsammans med kulturnämnden i Rättviks kommun på temat *Hur ska det sluta? Vad säger vetenskapen om jordens, solens, vintergatans och universums undergång* med Bengt Gustafsson, professor emeritus vid Uppsala universitet som talare. Cirka 140 personer deltog. Nästa seminarium hölls den 3 oktober med titeln *Strålning på gott och ont* och med Jack Valentin, ICRP som talare. Antalet deltagare var cirka 50 personer.

Den 22 oktober blev Riskkollegiet inbjudet av franska ambassaden, att för en fransk delegation som studerar hur riskfrågor hanteras i olika länder, berätta om Riskkollegiets verksamhet samt ge några exempel som visar på Riskkollegiets betydelse som "nätverk" för att sprida information inom riskområdet i Sverige. Delegationen vistades i Sverige cirka en vecka och sammanträffade med ett antal svenska myndigheter, bland annat MSB och Datainspektionen. Riskkollegiet genomförde på franska ambassaden i Stockholm fem presentationer med titlarna "*Swedish Society for Risk Sciences - A presentation*" (Olof Söderberg), "*Risk assessment by public actors at local and regional level*" (Hanna Palmqvist), "*Is acrylamide still an issue for the Swedish population?*" (Lillianne Abrahamsson Zetterberg), "*Risk assessment at national level in Sweden*" (Björn Nevhage) and "*Antimicrobial resistance - A risk affecting all sectors of society*" (Inger Riesenfeld-Örn). Vid en cocktailmottagning med Frankrikes ambassadör som värd gavs efterföljande kväll tillfälle till ytterligare diskussioner med medlemmar av delegationen.

Under året har en seminarieserie på temat riskkommunikation inom några olika myndigheters arbetsområde diskuterats. Problemställningen är mycket aktuell men den nödvändiga planeringen har dragit ut på tiden. Styrelsen har nu en förhoppning att seminarieserien kan påbörjas under 2014.

Styrelsen har också påbörjat ett arbete med att undersöka intresse och möjlighet att utvidga verksamheten till andra regioner än Stockholmsområdet. Preliminära diskussioner har förts med forskare från Mittuniversitetet i Östersund och med länsstyrelsen i Jämtlands län. Planeringen kommer att fortsätta under året där även andra regioner kommer att kontaktas.

Riskkollegiets vetenskapliga råd

Styrelsen har i november 2013 utsett följande personer att ingå i det vetenskapliga rådet till 2015:

Ordförande

Margareta Törnqvist, professor i miljö kemi vid institutionen för material- och miljö kemi, Stockholms universitet

Ledamöter

Britt-Marie Drott Sjöberg, professor i socialpsykologi vid Norges Teknisk.Naturvitenskapelige Universitet, Trondheim

Anna Olofsson, professor i sociologi och föreståndare för Risk and Crisis Research Center (RCR) vid Mittuniversitetet, Östersund

Agneta Oskarsson, professor i livsmedelstoxikologi, Sveriges lantbruksuniversitet, Uppsala

Kurt Petersen, professor i risk- och säkerhetshantering och föreståndare för Lund University Centre for Risk Assessment and Management (LUCRAM) vid Lunds universitet

Eva Forssell-Aronsson, professor i radiofysik vid Göteborgs universitet

Sekreterare

Hanna Palmqvist

Rådet har under år 2013 berett frågor om utdelning av Riskkollegiets priser (se nedan).

Riskkollegiets priser

Riskkollegiets styrelse beslöt år 2007 att två priser, *The Swedish Risk Academy Award* och *The Swedish Risk Academy Special Prize to Promising Junior Researchers*, ska delas ut vartannat år med början år 2008. Under 2013 har styrelsen sedan beslutat att vartannat år dela ut priset *The Swedish Risk Academy Award* (från och med 2015) och vartannat år *The Swedish Risk Academy Special Prize to Promising Junior Researchers* (från och med 2014).

Med utgångspunkt från det beslutet utarbetades en *Inbjudan till nominering till Riskkollegiets pris The Swedish Risk Academy Special Prize to Promising Junior Researchers*. Denna inbjudan, daterad 2013-10-30, lades ut på Riskkollegiets hemsida samt sändes ut till alla medlemmar. Vidare skickades inbjudan per e-post till universitet och högskolor där riskforskning bedrivs och till ett antal myndigheter med flera med inriktning på risk- och säkerhetsfrågor. Styrelsen ansåg att större vikt än tidigare borde läggas vid att den person som får det så kallade juniora priset bör vara doktorand eller nyss disputerad det vill säga vara mer i början av sin forskarkarriär, varför kriterierna vid utlysningen av priset utformades i enlighet med dessa synpunkter.

Styrelsen beslutade vidare att den som erhåller det ”juniora” priset får ett diplom med motivering samt erbjuds ett bidrag om 5 000 kronor att användas vid deltagande i en vetenskaplig konferens alternativt 8 000 kronor för en studieresa med relevans för den egna forskningen. Personen ombeds att när priset överlämnas vid årsmötet hålla en presentation om sin forskning.

Beredningen av förslag till pristagare sköts av det vetenskapliga rådet, varefter styrelsen fattar beslut.

Efter nomineringstidens utgång den 1 december 2013 sammanställde rådets sekreterare de tolv inkomna nomineringarna i sin helhet. Sammanställningen sändes ut till samtliga ledamöter i rådet.

Ett beslutsunderlag lämnades till styrelsen den 31 januari 2014 där rådets ordförande meddelade rangordning av pristagare samt motivering för den person som föreslogs bli pristagare. Rådets hantering av nomineringarna samt de bedömningar som gjorts framgår även av det beslutsunderlag som lämnades till styrelsen.

Styrelsen kunde utgående från detta underlag fatta beslut den 5 februari 2014. Pristagare är Gabriella Eriksson, forskarstuderande vid Psykologiska institutionen, Stockholms universitet.

Slutord

Riskkollegiets ambition är att verka för ett ökat kunnande om risker i samhället baserat på vetenskapliga fakta. Det arbetet är meningsfullt och även unikt, vilket bland annat avspeglas i det intresse som den franska delegationen visade oss vid besöket i Sverige under hösten.

Entusiasmen hos styrelsens ledamöter att genomföra flera arrangemang med olika riskrelaterade teman är hög men förberedelserna är tidskrävande och intresset hos våra medlemmar att delta är numera relativt begränsat jämfört med tidigare. Att anordna större seminarier kräver ett stort engagemang av styrelsen och av den mindre planeringsgrupp som ska ansvara för genomförandet. Tyvärr stupar genomförandet ofta på praktiska svårigheter som bristande tid hos dem som ingår i den utsedda planeringsgruppen samt på nödvändigheten att hitta extern finansiering. I det sammanhanget bör påpekas att det är av stort värde för Riskkollegiet att olika stödorganisationer ger ett grundläggande ekonomiskt stöd till verksamheten. Dessa bidrag är en förutsättning för att Riskkollegiet ska kunna planera sin verksamhet långsiktigt och vi hoppas att stödet kan fortsätta under kommande år.

Att kommunicera risker ur ett faktaperspektiv är komplicerat och inte minst märks detta på de sociala medierna. Det är lätt att ovetenskapliga påståenden får mycket stor spridning som därigenom uppfattas som fakta av en lekman. Styrelsen har därför initierat en ovan nämnd seminarieriserie på temat riskkommunikation, vilken dock ännu befinner sig på planeringsstadiet. Det finns dock goda förutsättningar att seminarieriseringen kan genomföras under senare delen av 2014/2015 i samverkan med några utvalda myndigheter.

I anslutning till ovanstående bör det finnas ett behov att nå utanför storstadsregionerna med information om risk och riskhantering i olika frågor. De seminarier som anordnats i Rättvik visar på möjligheter för Riskkollegiet att sprida kunskapen till människor i olika delar av Sverige. Människor i glesbygd får idag en stor del av sin information från de sociala medierna och det borde finnas intresse från samhällets sida att ibland kunna modifiera eller ge alternativa budskap än de som så lätt sprids via "nätet". Styrelsen har därför påbörjat en sondering kring möjligheten att tillsammans med en eller flera länsstyrelser under 2014/2015 samla lokala och regionala aktörer för att belysa vilka riskfrågor som dessa har identifierat i det aktuella länet. Preliminära

planer går ut på att ett första seminarium ska ordnas i Östersund under hösten 2014 eller våren 2015.

Slutligen vill styrelsen tacka för förtroendet att leda verksamheten under 2013. Styrelsen vill samtidigt understryka det positiva i att flera yngre personer kan engageras i Riskkollegiets verksamhet. Antalet nomineringar till Riskkollegiets pris till yngre forskare/doktorand var i år relativt högt vilket visar att riskrelaterade problemställningar är engagerande. Aktiva insatser i Riskkollegiets verksamhet kräver emellertid ofta mer tid än vad som idag står till förfogande för dem som är aktiva i förvärvslivet och/eller har småbarn. Detta utgör ett växande problem för framtiden i samband med den tidskrävande planeringen av större arrangemang. Styrelsen vill således uppmärksamma de omfattande insatser som några få äldre personer gör. Den entusiasm som finns hos dem kombinerat med praktiska möjligheter att lägga ner omfattande arbetsinsatser är och har varit mycket värdefull för Riskkollegiets verksamhet. Styrelsen anser att Riskkollegiets verksamhet fyller en viktig roll i den samhällsliga debatten då det gäller saklig och relevant information i olika riskfrågor och i spridande av kunskap om risk.

För styrelsen

Synnöve Sundell-Bergman
ordförande